

AMIT A MUNKAVÉDELEMRŐL MINDENKINEK TUDNI KELL!

„Minden munkavállalónak joga van az egészségét, biztonságát és méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez.”

[Magyarország Alaptörvénye XVII. cikk (3) bekezdése]

A munkavédelem célja a munkát végzők egészségének, munkavégző képességének megóvása és a munkakörülmények humanizálása a munkabalesetek és a foglalkozással összefüggő megbetegedések megelőzése érdekében.

Munkáltatók főbb kötelezettségei

Munkáltató az, aki munkavállalót szervezett munkavégzés keretében (pl. munkaviszonyban, közfoglalkoztatási, közszolgálati, közalkalmazotti jogviszonyban, közérdekű önkéntes vagy szervezett társadalmi munkában, továbbá munkaerő-kölcsönzés keretében kölcsönvevőként) foglalkoztat. **Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósítása a munkáltató feladata.** Munkát csak olyan munkakörülmények között és időtartamban lehet végezni, hogy az a munkavállaló egészségét, testi épségét ne károsítsa.

A mászt nem foglalkoztatók (önfoglalkoztatók), például a munkájukat kizárólag személyesen végző egyéni vállalkozók, östermelők vagy a szabad szellemi foglalkozásúak munkavégzésére is kiterjed a munkavédelmi előírások egy része. Gondoskodniuk kell a munkavégzés hatókörében tartózkodók (járókelő, látogató, szolgáltatást igénybe vevő stb.) védelméről. Károkozás, baleset, egészségkárosodás esetén viszont a felelősség legtöbb esetben ilyenkor is a munkavédelmi szabályokon alapul.

A munkáltató feladata többek között:

- a veszélyek elleni védekezés módját meghatározni, tevékenységét a munkavédelemre vonatkozó szabályok szerint végezni;
- biztosítani a munkavégzés tárgyi és személyi feltételeit (pl. létesítmény, munkaeszköz, egyéni védőeszköz, továbbá létszám, oktatás, egészségügyi alkalmasság, szakképzettség, ismeretek, készség, jártasság);
- alkalmazni a munkafolyamatra, a munkavégzés során használt anyagokra vonatkozó előírásokat;
- a munkabiztonsági, illetve munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősített feladatok szakember általi ellátásáról gondoskodni;
- biztosítani az elsősegélynyújtás feltételeit, mentési tervet készíteni;
- gondoskodni az előírt eljárások elvégzéséről (pl. kockázatértékelés, munkavédelmi üzembe helyezés, időszakos és soron kívüli felülvizsgálatok, munkabalesetek és fokozott expozíciós kivizsgálása);
- a szükséges utasításokat és tájékoztatást a munkavégzést megelőzően a munkavállalónak megadni és rendszeresen meggyőződni, hogy a munkakörülmények megfelelnek-e a követelményeknek, a munkavállalók ismerik, illetve megtartják-e a rájuk vonatkozó rendelkezéseket;
- a munkavédelmi képviselő választás feltételeit biztosítani (a munkavállalók többségének kezdeményezésére vagy ha a munkavállalók száma eléri a 20 főt), és gondoskodni, hogy a dolgozók/képviselőik részt vehessenek a munkavédelmi intézkedések megvitatásában.

Munkavállaló kötelezettségei, jogai

Csak a biztonságos munkavégzésre alkalmas állapotban, a munkavédelemre vonatkozó szabályok, utasítások megtartásával, a munkavédelmi oktatásnak megfelelően végezhet munkát. **A munkavállalónak a munkáját úgy kell végeznie, hogy az saját vagy más egészségét és testi épségét ne veszélyeztesse.**

A munkavállaló legfontosabb kötelességei:

- az általa használt munkaeszköz biztonságos állapotáról a tőle elvárható módon meggyőződni, azt rendeltetésének megfelelően és a munkáltató utasítása szerint használni, a számára meghatározott karbantartási feladatokat elvégezni;
- az egyéni védőeszközt rendeltetésének megfelelően használni és a tőle elvárható tisztításáról gondoskodni;
- a munkavégzéshez előírt ruházatot viselni;
- munkaterületén a fegyelmet, a rendet és a tisztaságot megtartani;
- a munkája biztonságos elvégzéséhez szükséges ismereteket elsajátítani és azokat a munkavégzés során alkalmazni;
- a részére előírt orvosi vizsgálatokon részt venni;
- veszélyt jelentő rendellenességről, üzemzavarról a munkáltatót azonnal tájékoztatni, a rendellenességet, üzemzavart tőle elvárhatóan megszüntetni, vagy erre intézkedést kérni a felettesétől;
- a balesetet, sérülést, rosszulletet azonnal jelenteni;
- önkényesen nem kapcsolhatja ki, nem távolíthatja el és nem alakíthatja át a biztonsági berendezéseket;
- köteles együttműködni a munkáltatóval, a munkatársaival, a megválasztott munkavédelmi képviselővel, illetve a munkavédelmi és a foglalkozás-egészségügyi szakemberrel.

A munkavállaló jogosult megkövetelni a munkáltatójától:

- az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeit, a veszélyes tevékenységhez a munkavédelemre vonatkozó szabályokban előírt védőintézkedések megvalósítását;
- a biztonságos munkavégzéshez szükséges ismeretek rendelkezésére bocsátását, a betanuláshoz való lehetőség biztosítását;
- a munkavégzéshez munkavédelmi szempontból szükséges felszerelések, munkaeszközök, védőeszközök, az előírt védőital, valamint tisztálkodó szerek és tisztálkodási lehetőség biztosítását;
- az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéssel összefüggő jogaik és érdekeik képviseletére munkavédelmi képviselő vagy képviselők választását.

A munkavállalót nem érheti hátrány a munkavégzés követelményeinek megvalósítása érdekében történő fellépéséért, és jogosult megtagadni a munkavégzést, ha azzal életét, egészségét vagy testi épségét közvetlenül és súlyosan veszélyeztetné. Ha a munkavállaló a munkáltató utasításának teljesítésével másokat veszélyeztetne közvetlenül és súlyosan, a teljesítését meg kell tagadnia.

A munkavédelmi hatóság

A munkáltatók ellenőrzését a munkahelyeken a fővárosi és vármegyei kormányhivatal végzi, munkavédelmi hatósági feladatkörében eljárva. A munkavédelmi hatóság kormánytisztviselői a munkáltatói kötelezettségek teljesülését ellenőrzik, kivizsgálják a közérdekű bejelentéseket és panaszokat. A munkavédelmi hatóság ellenőrzése – a munkáltatói kötelezettségek tekintetében – kiterjed a munkabalesetek és fokozott expozíciós esetek kivizsgálására, bejelentésére, nyilvántartására, valamint megelőzésére tett intézkedésekre is.

A munkavédelmi hatóság – a közúti közlekedéssel kapcsolatos munkabalesetet kivéve – köteles a tudomására jutott súlyos munkabalesetet, valamint a foglalkozási megbetegedést – a munkáltató ez irányú felelősségét nem érintve – kivizsgálni, ugyanakkor a nem súlyos munkabaleseteket is jogosult vizsgálni.

A munkavédelmi hatóság illetékességi területén, valamennyi munkahelyen - külön engedély és előzetes értesítés nélkül - ellenőrzést tarthat, a munkahelyen tartózkodó személyektől az ellenőrzéshez szükséges felvilágosítást kérhet, valamint az ilyen személyt személyi azonossága igazolására hívhatja fel, az ellenőrzés lefolytatásának akadályozása esetén pedig igénybe veheti a rendőrséget. Az ellenőrzés a munkahelyek létesítésére, a munkaeszközök üzemeltetésére, az alkalmazott technológiákra és anyagokra, valamint az egyéni védőeszközökre is kiterjedhet.

A munkavédelmi hatóság jogosult az ellenőrzése során feltárt hiányosságok megszüntetése érdekében jogszabályban meghatározott intézkedés és felelősségre vonás alkalmazására.

A munkavédelmi hatóság részéről ellenőrzést végző kormánytisztviselő jogosult többek között:

- az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó előírások súlyos megszegésével foglalkoztatott munkavállalót a kifogásolt munkavégzéstől azonnal eltiltani;
- veszélyes tevékenység, illetőleg üzem, üzemrész működésének, munkaeszköz, egyéni védőeszköz, veszélyes anyag/készítmény használatának felfüggesztését azonnali hatállyal elrendelni;
- a munkáltatót a feltárt hiányosságok meghatározott határidőn belül történő megszüntetésére kötelezni;
- balesetet munkabalesetnek minősíteni, továbbá a munkabaleset bejelentését vagy kivizsgálását elrendelni;
- a munkahely, egyéni védőeszköz, munkaeszköz, technológia soron kívüli ellenőrzését elrendelni;
- munka-higiénés vizsgálatok elvégeztetését elrendelni.

A munkavédelmi hatóság felelősségre vonási jogkörei:

- a munkavédelmi követelmények teljesítését elmulasztó, és ezzel a munkavállaló életét, testi épségét vagy egészségét súlyosan veszélyeztető munkáltatóval szemben *munkavédelmi bírság* alkalmazása 100 000 Ft-tól 100 000 000 Ft-ig terjedő összegben;
- a munkavédelmi hatóság *közigazgatási bírsággal* sújtja azt a természetes személyt, aki a szervezett munkavégzés során:
 - a munka egészséges és biztonságos végzésére, illetve annak ellenőrzésére vonatkozó szabályokat megszegi vagy feladatkörében e szabályok végrehajtásának mellőzését eltűri,
 - a munkabalesettel, fokozott expozíciós esettel kapcsolatos nyilvántartási, kivizsgálási, jegyzőkönyvkészítési és bejelentési kötelezettségét jogszabályban meghatározott határidőben nem teljesíti vagy valótlan adatot közöl, valamint a

- baleset, fokozott expozíciós eset valódi okát eltitkolja vagy feltárását akadályozza,
- a foglalkozási megbetegedéssel kapcsolatos adatszolgáltatási kötelezettségét jogszabályban meghatározott határidőben nem teljesíti, valótlan adatot közöl, a foglalkozási megbetegedés valódi okát eltitkolja vagy kivizsgálását akadályozza, vagy
 - a munkáltató képviselőjeként a munkavédelmi képviselő választásra vonatkozó szabályokat megszegi, a munkavédelmi képviselőt a munkavédelemre vonatkozó szabályban biztosított jogainak gyakorlásában akadályozza, vagy a munkavédelmi képviselővel szemben jogainak gyakorlása miatt hátrányos intézkedést tesz.

A közigazgatási bírság összege 500.000 Ft összegig terjedhet.

A munkavédelmi hatóság szakmai irányító szerve a Nemzetgazdasági Minisztérium Munkavédelmi Irányítási Főosztálya, amely meghatározott állami feladatokat lát el.

TÁJÉKOZTATÁS, TANÁCSADÁS

A munkavédelmi hatóság tájékoztatással és tanácsadással segíti a munkáltatókat és munkavállalókat, a munkavédelmi képviselőket, érdekképviselőket, hogy a munkavédelemmel kapcsolatos jogukat gyakorolhassák, kötelezettségeiket teljesíthessék. A tanácsadás célja elsődlegesen a mikro-, kis- és középvállalkozások, illetve az induló vállalkozások számára, az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeinek megteremtésében való segítségnyújtás.

A tájékoztatás konkrét műszaki megoldást, tervet, végrehajtási javaslatot nem foglalhat magában, kizárólag a munkavédelemre vonatkozó szabályokban megfogalmazott normatív követelmények ismertetését tartalmazhatja, mely nem mentesíti a munkáltatót a munkavédelmi kötelezettségek és követelmények teljesítése alól. A nyújtott információ termék, szolgáltatás értékesítését vagy más módon történő igénybevételét, illetve egy adott vállalkozás nevének, tevékenységének népszerűsítését, továbbá áru vagy árujelző megismertetését előmozdító reklámot nem tartalmazhat.

1.) A munkavégzés helyszíne szerint illetékes, munkavédelmi hatósági hatáskörében eljáró fővárosi/megyei kormányhivatal

Elérhetőségeik a <https://myff.munka.hu/> honlap „Elérhetőségek”, „Munkavédelmi felügyelőségek” menüpontjában megtalálhatók.

A tanácsadás területe: *munkahelyi biztonság, munkahelyi egészség*

- levélben, e-mailben, vagy ügyfélfogadási időben személyesen, telefonon

2.) Nemzetgazdasági Minisztérium Munkavédelmi Irányítási Főosztálya

A tanácsadás területe: *munkahelyi biztonság, munkahelyi egészség*

- ingyenesen hívható zöld szám: **06 80/204 292** (keddi és csütörtöki munkanapokon 8.30-16.00)
- e-mail: munkavedelem-info@ngm.gov.hu

***Kérjen tanácsot, hogy munkavédelmi ismeret hiánya
ne vezessen balesethez, egészségkárosodáshoz!***

További, részletes információk a munkavédelmi hatóság <https://myff.munka.hu/#/> weboldalán található.